

Fővárosi Ítéltábla
14.Gf.40.571/2014/8.

A Fővárosi Ítéltábla dr. Matuszka István jogtanácsos által képviselt FHB Jelzálogbank Nyilvánosan Működő Részvénytársaság (1082 Budapest, Üllői út 48.) felperesnek a Rátky és Társa Ügyvédi Iroda (1022 Budapest, Bimbó u. 4.; ügyintéző: dr. Rátky Miklós ügyvéd) által képviselt Magyar Állam alperes ellen általános szerződési feltételekhez kapcsolódó vélelem megdöntése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2014. szeptember 12. napján kelt 14.G.43.373/2014/12. számú ítélete ellen a felperes és az alperes által benyújtott fellebbezések folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 532.000,- (Ötszázharminckettőezer) Ft + áfa másodfokú részköltséget.

Megállapítja, hogy az alperes teljes személyes illetékmentességére tekintettel le nem rótt 8.000,- (Nyolcezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezések elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint a felperes 2004. május 1-je és 2014. július 26-a közötti időszakban kétféle típusú deviza alapú hitelterméket kínált fogyasztónak minősülő ügyfelei számára: egyrészt jelzáloghiteleket, másrészt az időskori jelzálogjárdékat. A felperesnek a Lakossági Hitelezési Üzletszabályzata, az Időskori Jelzálogjárdék Általános Szerződési Feltételei és az egyedi szerződésmintái egységesen szabályozzák a deviza alapú szerződések egyoldalú módosíthatóságának feltételeit.

A felperes a 2004. május 1-től 2014. július 26-ig terjedő időszakban a keresetleveléhez 1/A/1-1/A/11 és 1/B/-1/B/8 alatt csatolt Almellegletekben meghatározott egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelést lehetővé tevő és azokkal összefüggő szerződéses kikötéseket alkalmazta általános szerződési feltételeiben és az egyedileg meg nem tárgyaltnak minősülő szerződésmintáiban.

A felperes az elsőfokú bíróságra benyújtott és módosított kereseti kérelmében a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a

továbbiakban: a Törvény) 4. § (1) bekezdés szerinti törvényi vélelemre tekintettel a Törvény 6. §-a, 8. § (4) bekezdése és 11. § (3) bekezdése alapján annak megállapítását kérte, hogy a tételesen megjelölt tartalmú és időszakokban alkalmazott, a Törvény 1. § (1) bekezdése szerinti és 4.§ (1) bekezdésének hatálya alá tartozó, deviza alapú fogyasztói hitel- vagy kölcsönszerződésai részévé váló egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő általános szerződési feltételei és egyedileg meg nem tárgyalt szerződésmintákban alkalmazott szerződéses kikötései tisztességesek és ezért érvényesek. Másodlagosan, amennyiben az egyes szerződéses kikötések tekintetében a tisztességtelenség megállapítható, kérte a részleges érvénytelenség szabályainak alkalmazását az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 239.§-ának, illetve a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: új Ptk.) 6:114. §-ának megfelelő alkalmazásával. Az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére terjesztett elő indítványt, mivel a Törvény alapjául szolgáló 2/2014. PJE határozat alaptörvény-ellenes, mert sérti az Alaptörvény C) cikkének (1) bekezdésében meghatározott hatalommegosztás elvét; a Törvény közjogi érvénytelenségben szenved, ami az Alaptörvény E) és Q) cikkeinek megsértését jelenti; a Törvény sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvét; sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt diszkrimináció tilalmát; sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés szerinti jogállamiság és a 26. cikk (1) bekezdés szerinti bírói függetlenség, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás elveit.

Ezen túlmenően az Európai Unió Bírósága előtti előzetes döntéshozatali eljárást arra hivatkozással indítványozta, hogy a Törvény által szabályozni kívánt tárgykör folytán alkalmazni kell a 93/13/EGK irányelvet (a továbbiakban: Irányelv) és az Európai Unióról szóló Szerződés rendelkezéseit, és ezek értelmezése szükséges, amelyekre kizárólag az Európai Unió Bíróságának van hatásköre. Álláspontja szerint a Törvény által 10 évre visszamenőlegesen a 4. § (1) bekezdésben meghatározott elvek együttes fennállására vonatkozó szabályozás ellentmond az Irányelv melléklete 2. pontjának, az Irányelv 4. cikk (1) bekezdésének és 7. cikkének, valamint az Európai Unióról szóló Szerződés 2. cikk (1) és (2) bekezdéseinek, 6. cikkének, továbbá az Európai Unió Alapjogi Charta 21. és 47. cikkeinek. Ennek körében négy kérdés feltevését indítványozta.

Kifejtette, hogy annak ellenére, hogy a Törvény a hatálya alá tartozó szerződéses kikötéseket csak a 4. § (1) bekezdésben rögzített szempontok alapján rendeli vizsgálni, a bíróságnak a Törvényen kívül figyelembe kell venni a kikötés alkalmazásakor hatályos jogszabályi környezetet: egyrészt az Uniós szabályokat (Irányelv, C-26/13. számú határozat) és a hazai jogot (rég. Ptk. 209.§, 1996. évi CXII. törvény [a továbbiakban: régi Hpt.] 210. §, 1997. évi XXX. törvény [a továbbiakban: Jht.] 7. §, 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 2. § d) pont, 275/2010. (XII.15.) Korm. rendelet [a továbbiakban: Ok-lista Rendelet]), valamint a bírói gyakorlatot (BH 2012/41) és a Kúria jogértelmező tevékenységét (a 2/2012. (XII.10.) PK véleményből az Ok-lista Rendelettel és a szerződéskötéskor fennálló más körülmények figyelembevételével kapcsolatos, a konkrét módosítási gyakorlat vizsgálatának szükségességével összefüggő megállapításait).

Álláspontja szerint a szerződési feltételek megfelelnek a Törvény 4. § (1) bekezdése szerinti hét elvnek.

Az egyes kikötéseknek az objektivitás és a ténylegesség/arányosság elvének való megfelelése körében az adott ok-lista tartalmára vonatkozó konkrét érveit és indokait részletesen kifejtette az általa csatolt valamennyi Al mellékletre vonatkozóan.

Az alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének az elutasítását és perköltségben történő marasztalását kérte.

Kérte továbbá az alkotmánybírói és az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére vonatkozó indítványok mellőzését és a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelem elutasítását. Az alkotmánybírói eljárás kezdeményezése körében kiemelte, hogy a perbeli esetben a bíróságnak a Törvény rendelkezései alapján kell a jogvitát eldönteni, így esetleges nemzetközi szerződésbe ütközésének kérdése körében nincs lehetőség alkotmánybírói eljárás kezdeményezésére. A Törvény nem ütközik a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmába, mert nem tartalmaz visszamenőleges hatályú jogi szabályt, nem sérti a tisztességes eljárás elvét és a bírósághoz fordulás jogát, nem ütközik a hátrányos megkülönböztetés tilalmába, nem sérti a jogbiztonságot, közjogi érvénytelenségi ok sem áll fenn. Az Európai Központi Bank véleményének előzetes beszerzése csak akkor valósíthatna meg alaptörvény-ellenességet, ha az kötné a jogalkotót. Az Alaptörvényben rögzített diszkrimináció tilalmát sem sérti, mert az Alaptörvényben felállított szempontok szerinti különbségtételt nem tartalmaz a jogszabály.

Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése körében kifejtette, hogy nem lehet ezen eljárás tárgya az a kérdés, hogy valamely hazai jogszabály közösségi jogi aktusba ütközik-e, mivel ilyen kérdést csak az ún. kötelezettségsszegési eljárásban vizsgálhat az Európai Unió Bírósága az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 258-260. cikkének megfelelően. Az Irányelvvel való összhang kérdése nem merülhet fel, mert a Törvény csak tisztességtelenségi szempontokat deklarál, de nem teremt új érvénytelenségi okot. Az Alapjogi Charta nem alkalmazható jelen eljárásban, mivel annak 51. cikk (1) bekezdése alapján az Európai Unió intézményeit, szerveit és hivatalait kötelezi és a tagállamokra csak akkor kötelező, ha az állam az unió jogát hajtja végre. Jelen esetben nem ez történt, mivel a Törvény nem az Irányelv vagy valamely más uniós aktus átültetését szolgálja.

Érdemben a Törvényen kívül figyelembe veendőnek tartotta a szerződési feltételek tisztességességének vizsgálatakor a régi Ptk. 209. §-ában és az új Ptk. 6:102. §-ában meghatározott tisztességtelen szerződési feltétel fogalmát az Irányelv 3. cikk (1) bekezdéssel összhangban értelmezendően, figyelemmel a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet, a 2/2012. (XII.10.) PK vélemény és a 2/2014. PJE határozatban foglaltakra. Ugyanakkor nem tartotta relevánsnak a régi Ptk. 209. § (6) bekezdését a többször módosuló régi Hpt. 210. §-ával és az Ok-lista Rendelet előírásaival összefüggésben. A felperes keresetének tárgyát képező általános szerződési feltételekben és szerződésmintákban foglalt szerződéses kikötéseket vizsgálva és elemezve megállapítható, hogy egyetlen szerződéses kikötés sem felel meg a hét alapelv egyikének sem, e körben részletesen kifejtette álláspontját.

A másodlagos kereseti kérelem körében arra hivatkozott, hogy ilyen tartalmú kereseti kérelem nem terjeszthető elő, mert az nem felel meg a Törvény 4. § (1) és 11. § (1) bekezdéseiben foglaltaknak, az érdemben nem vizsgálható, a keresetet el kell utasítani.

A Fővárosi Törvényszék a 2014. szeptember 12. napján kelt 14.G.43.373/2014/12. számú ítéletében a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 76.200,- Ft perköltséget.

Határozata indokolásában rögzítette, hogy a 10-II. számú végzésével utasította el a felperesnek az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezése, valamint az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezése és az ezekre alapított tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmeit.

Az alkotmánybírói eljárás bírói kezdeményezése vonatkozásában rögzítette, hogy a Pp. 155/B. § (1) bekezdésében meghatározott esetben kell indokolt határozatával az Alkotmánybírósághoz fordulnia, kifejtve, hogy az alkalmazandó jogszabályt mely

indokoknál fogva tartja Alaptörvénybe vagy nemzetközi szerződésbe ütközőnek. Amennyiben azonban sem hivatalból, sem a kérelmező által előterjesztett indítvány alapján nem észlel alaptörvény-ellenességet, ezt az elutasító végzésben külön indokolni nem lehet, mivel ez azt jelentené, hogy a bíróság normakontrollt végez, ami azonban az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik. E körben hivatkozott az egységes bírói gyakorlatot tükröző BH 1994/448. számú határozatra.

Amennyiben a felsőbb fokú bíróságok hivatalból vagy a felperes indítványa alapján az alaptörvény-ellenességet, illetve nemzetközi szerződésbe való ütközést észlelik, azt megállapíthatónak tartják, ott is mód van az alkotmánybírói eljárás kezdeményezésére. Ennek hiányában a felperes a Pp. 359/B. § alapján alkotmányjogi panaszt terjeszthet elő az Alkotmánybírósághoz.

A Pp. 155/A. § (1) és (2) bekezdései értelmében kezdeményezheti a bíróság az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárását. A felperes által indítványozott kérdésekből a 2-4. kérdések alapvetően nem a hivatkozott közösségi normák érvényességére és értelmezésére, hanem a Törvény rendelkezéseinek ezekkel való összeegyeztethetősége, ezekbe való ütközése tárgyában kerültek megfogalmazásra. Emellett a 3. kérdésben az Irányelv 7. cikk (2) bekezdésének szabályozása a jelen jogvita elbírálását nem érinti, ezért annak értelmezésére nincs szükség. A 2. kérdésben az Irányelv 4. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az elsőfokú bíróság nem tartotta szükségesnek annak értelmezését, mivel álláspontja szerint a Törvény szerinti alapelvek és azok együttes fennállása a szerződéskötések idején hatályos Ptk. és Irányelv, illetve az ehhez kapcsolódó hazai és uniós bírói jogértelmezés alapján már fennállónak tekinthető alapelveknek minősülnek. Az 1. kérdésben az Irányelv mellékletének 2. pontja, illetve 1/j. pontja tekintetében sem tartotta szükségesnek az eljárás kezdeményezését, mivel annak értelmezésében kételye nem merült fel. Jelen jogvita elbírálásakor az Irányelv Melléklet 2/b. pontja alkalmazandó, ami nem a szolgáltatás „árának”, hanem a kamatok, költségek utólagos egyoldalú módosíthatóságát szabályozó feltételekre vonatkozik.

Az elsőfokú bíróság – érdemi vizsgálat nélkül – keresetösségi jog hiányában utasította el a keresetnek az 1/B/1, 1/B/3, 1/B/5 és 1/B/7 Almellegletekben szereplő, az ügyleti kamat számítási módját, a kamatfizetési kötelezettség esedékességét, a módosításoknak az ügyféllel való közlési módját és az ügyfél felmondási jogát szabályozó szerződéses rendelkezéseket, mivel ezek a kikötések nem tartoznak a Törvény 4. § (1) bekezdésének hatálya alá. Rögzítette, hogy érdemi vizsgálat hiányában a kereset ezen részének elutasítása nem eredményezi érvénytelenségüket.

Egyetértett az elsőfokú bíróság abban a felekkel, hogy a kereset elbírálásakor a bíróságnak nem kizárólag a Törvény rendelkezéseit, hanem az egyéb jogszabályi környezetet és a bírói gyakorlatot is figyelembe kell vennie.

Az érdemi elbírálása körében az elsőfokú bíróság a 2/2012. (XII.10.) PK vélemény indokolásában, az átláthatóság körében ezt kiegészítő 2/2014. PJE határozat indokolásában foglalt szempontokat vette alapul.

A vizsgálati módszert és sorrendet illetően egyetértett az elsőfokú bíróság az alperessel abban, hogy mivel a Törvény és a 2/2012. (XII.10.) PK vélemény, illetve a 2/2014. PJE határozat sem állít fel sorrendet a megfogalmazott elvek vonatkozásában, de valamennyi feltétel együttes (konjunktív) fennállását követeli meg, ezért nem feltétlenül szükséges valamennyi szerződési feltétel, valamennyi elv szempontjából történő vizsgálata. Az állandó bírói gyakorlat szerint is, amennyiben a kereset jogalapjához a vonatkozó jogszabály szerint több konjunktív törvényi tényállási elemnek kell fennállnia (pl. régi Ptk. 6. § szerinti biztatási kár, régi Ptk. 202. § szerinti uzsorás szerződés stb.), akkor, ha valamely törvényi

tényállási elem fennállta nem állapítható meg a perben, nem szükséges a bíróságnak vizsgálnia vagy bizonyítást lefolytatnia az egyéb törvényi tényállási elemek megállapíthatóságára.

Figyelemmel arra, hogy a felperes maga is a régi Ptk.-ból levezethető, eleve fennálló elvként jelölte meg az arányosság és a szimmetria elvét, valamint nem vitatható módon 1999. óta a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet alapján a tisztességesség megítéléséhez a felmondhatóság jogszabályi elvárás, ezért az elsőfokú bíróság elsődlegesen ezen szempontok szerint vizsgálta a perbeli kikötéseket. E körben volt figyelemmel az egyértelmű és érthető megfogalmazás, valamint az átláthatóság elvére. Álláspontja szerint a tételesség, az objektivitás és a ténylegesség elvei nehezebben megítélhető, részben a bíróság által nélkülözött szakértelmet is igénylő vizsgálati szempontok.

Ahol a vizsgált szerződési kikötés tisztességtelenségét megalapozó hiányosságot vagy tartalmú rendelkezést talált az elsőfokú bíróság, ott a következő időállapot szerinti szerződési feltételt először abból a szempontból vizsgálta, hogy a tisztességtelenséget megalapozó hiány pótlásra került-e vagy a tisztességtelennek tartott rendelkezés módosult-e. Az elsőfokú bíróság az 1/A/1-6 számú Almellékletekben foglalt, 2004. május 1-től 2009. május 31-ig tartó időszakra vonatkozó, Lakossági Hitelezési Üzletszabályzat és szerződésminta rendelkezéseit vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy ezen időszakban alkalmazott általános szerződési feltételek és szerződéses kikötések nem felelnek meg a felmondhatóság elvének, mivel nem biztosítanak a fogyasztó számára az egyoldalú emelés esetére felmondási jogot, és ezen időszakban ilyen joga a jogszabály alapján sem volt.

Emellett az érintett időszakban használt Üzletszabályzat és szerződésminta szövegét sem találta egyértelmű és világos megfogalmazásúnak, mivel azt rögzíti, hogy a kamatnak és a kezelési költségnek a kedvezőtlen változtatására milyen feltételek esetén jogosult, de azt is rögzíti, hogy a módosított mértéknek „meg kell egyezzen”, illetve „kizárólag” az aktuális fordulónapi Hirdetményben rögzített mértékre lehet módosítani. Zavaros tehát, hogy milyen mértékre jogosult a felperes a kamatot, kezelési költséget megváltoztatni.

Bármely értelmezésnél sérül(het) az arányosság és szimmetria elve is, mivel ha felső/alsó korlátok közé vagy fix értékre módosulhat a kamat, illetve költség, akkor az nem feltétlen áll arányban a megjelölt körülményekben bekövetkező változás mértékével, ha a tényleges változás mértéke eltér az alsó/felső korlát, illetve a fix mértéktől. Ugyanezen okból nem feltétlenül érvényesülnek vagy érvényesülhetnek teljes mértékben az ügyfél javára bekövetkező változások. Az arányosság elvével ellentétben áll, hogy a hitelező a folyamatos, aktuális piaci értékekhez igazítsa a szerződés kondícióit és ezzel a rendes üzleti kockázatot is az ügyfélre háríthatja.

A világos megfogalmazás és átláthatóság elve szempontjából is kifogásolható az ok-lista megfogalmazása. A szerződésminta szerint ugyanis a kamat és kezelési költség, míg az Üzletszabályzat rendelkezései szerint a kamat, kezelési költség, illetve egyéb díjak változtathatók kedvezőtlenül az ott felsorolt okokból. Nem világos, hogy a felsorolt okok valamennyi hiteldíjlem (kamat, kezelési költség és egyéb díjak) módosításának okaként szolgálhatnak-e vagy sem. A díjmelés lehetséges okait illetően a szerződésminta ok-listát sem tartalmaz (csak a kamat és kezelési költségre) és nem utal az Üzletszabályzat ezzel kapcsolatos rendelkezésére sem, ezáltal a szerződési kikötés nem kellően áttekinthető. Az áttekinthetőséget és az átláthatóságot tovább nehezíti, hogy az 1/A/2 számú Almelléklet szerinti szerződésmintában szereplő ok-listához képest a részben azonos időszakban hatályos 1/A/6 számú Almelléklet szerinti Üzletszabályzat lényegesen több kamat, kezelési költség és egyéb díjak kedvezőtlen megváltoztatására jogosító okot sorol fel, amelybe több új költségtípusú tényező került be, így nem átlátható, hogy valamennyi típusú hiteldíjlem

megváltoztatására jogosít-e valamennyi ok-listában felsorolt feltétel vagy egyesek csak a költségre, mások pedig csak a kamatra vonatkoznak.

A 2009. augusztus 1-jétől december 31-ig terjedő időszakra alkalmazott 1/A/7-8 számú Almellékletek szerinti Lakossági Hitelezési Üzletszabályzat és szerződésminta vizsgálata körében az elsőfokú bíróság az 1/A/8 számú Almelléklettel kapcsolatban megállapította, hogy az már tartalmazza, hogy a felsorolt okok a kamat és kezelési költség mellett az egyéb díjak kedvezőtlen változtatására is vonatkoznak. Ugyanakkor a szerződésmintában felsorolt ok-lista tartalmát tekintve már megegyezik az Üzletszabályzat ok-listájával, de változatlanul valamennyi típusú hiteldíjre vonatkoztatva egységesen szabályozza a módosítás okait még több költség típusú ok bevezetésével anélkül, hogy világosan és átláthatóan rögzítené, hogy minden felsorolt ok, minden hiteldíjre vagy csak bizonyosak módosításának alapjául szolgálhat. A szerződésminta emellett a világos, áttekinthető szabályozás követelményével ellentétben nem utal az 1/A/7 számú Almelléklet szerinti Üzletszabályzatban található, a módosításokkal kapcsolatban az ügyfél számára kedvezőbb szabályok bevezetésére. Sérti az áttekinthetőség elvét, ha a módosítási joggal kapcsolatos egyes rendelkezések a szerződésben, míg mások – erre való külön utalás nélkül – az Üzletszabályzatban, vagyis széttagolva találhatók.

Az 1/A/7 számú Almelléklet szerint módosított Üzletszabályzat tartalmaz a korábbiakhoz képest az arányosság, a szimmetria és a felmondhatóság elvét érintő új rendelkezéseket, azonban a módosítások ellenére sem a 2009. augusztus 1. előtt, sem az azt követően kötött szerződések vonatkozásában nem felel meg a szimmetria, az arányosság és a felmondhatóság elvének, valamint az átláthatóság elvének, az azokban szereplő korlátok és átláthatatlan további szabályok miatt. A felperes a módosítás mértékének meghatározása során figyelembe veszi egyrészt az egyidejűleg esetlegesen bekövetkező kedvezőtlen változások, valamint a korábbi kedvezőtlen változások ügyfélre át nem hárított mértékének hatását is.

A szabályozásból következően, abban az esetben, ha az adott kamatperiódus fordulónapján a korábbiakhoz képest kizárólag kedvező változás történik, azt a felperes nem köteles érvényesíteni, csak ha korábban ugyanezen körülmény már kedvezőtlenül változott és azt a felperes ténylegesen érvényesítette is. Míg abban az esetben, ha a fordulónapon a korábban már hátrányosan figyelembe vett feltételeken kívül egyéb feltételben történik az ügyfél számára kedvező változás, azt nem köteles érvényesíteni.

Ez a szabályozás az átláthatóság követelményét is sérti, mivel a korábbi kedvezőtlen változások ügyfélre át nem hárított mértékét illetően nem határozza meg, hogy a hosszú távú szerződés alatt milyen időszakra visszamenőleg, például csak az előző kamatperiódusban vagy bármely korábbi kamatperiódusban ügyfélre át nem hárított kedvezőtlen változások hatását érvényesíti. Átláthatatlan továbbá amiatt is a kedvező változásnak a korábbi kedvezőtlen változások ügyfélre át nem hárított mértékével való korlátozása, mert az ügyfél nem tudja és nem is tudhatja, hogy mikor történt korábban olyan kedvezőtlen változás, amelyet vele szemben kedvezőbb mértékben vagy kedvezőbb időpontban vagy az ő ügyfélkörére, termékkörére nem érvényesített a felperes, mint ahogy az sem, hogy ha ilyen történt, az milyen mértékben valósult meg. Átláthatatlan amiatt is, hogy a kedvező változás érvényesítése során annak az egy vagy több feltételnek a változását veszi figyelembe a felperes, amire alapítottnan korábban az ügyfél hátrányára már módosította a kamatot, költséget vagy díjat. Nincs és nem is lehet tudomása az ügyfélnek azonban arról, hogy melyik feltétel vagy melyik feltételek azok, amelyre alapítottnan a bank már hátrányára korábban módosította valamelyik hiteldíjrelemet.

A felmondhatóság elvét sem tartotta az elsőfokú bíróság biztosítottnak, annak ellenére, hogy

az Üzletszabályzat az adós számára hátrányos módosítás esetén felmondási jogot enged, mivel a felperes 2009. augusztus 1-jétől hatályos Lakossági Hitelezési Üzletszabályzatainak I/15/6. pontja tartalmát a felperes nem csatolta, ezért az előtte nem ismert, így pontosan nem beazonosítható, hogy mit kell érteni a felmondási joggal összefüggésben az „esetlegesen felmerülő Előtörlesztési költség” alatt.

A felmondási jog Üzletszabályzatban történő szabályozása és korlátozása tisztességtelen és nem biztosít reális alternatívát az ügyfél számára. A 2009. augusztus 1. után kötött szerződéseknél ugyan már 60 napos, előzetes és személyre szóló értesítési kötelezettség áll fenn az ügyfél felé, amelyen belül az ügyfélnek jelentős időtartamot kell fordítania a módosítás okainak, mértékének, arányosságának, az esetleg fizetendő egyéb költségei összegének kiderítésére. Továbbra is fennáll azonban, hogy amennyiben 60 napon belül nem teljesíti maradéktalanul a teljes fizetési kötelezettségét, a felmondása hatályát veszti, ami a régi Ptk. 319. § (2) bekezdésére is figyelemmel, tisztességtelen.

A 2010. január 1-jétől december 11-ig tartó időszakra vonatkozó I/A/9-10 számú Almellékletek szerinti Lakossági Hitelezési Üzletszabályzattal és szerződésmintával kapcsolatosan az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az itt található rendelkezések a másik két időtartamnál már ismertetett tisztességtelenséget megalapozó okok – két kivétellel– változatlanul fennállnak: az egyoldalú módosítás szabályai egységesen kerültek meghatározásra, ami így az áttekinthetőség szempontjából elfogadható; különveszi a kamatok és a díjak, a költségek, a jutalékok módosítására okot adó feltételeket.

Az itt vizsgált szerződési feltételeknél a díjak, a költségek, a jutalékok új szabályozásához kapcsolódik a módosított Hpt. 210. § (4) bekezdés d) pontjának szabálya, azonban ezen új rendelkezés vonatkozásában annak tisztességességét és valamennyi hét elvnek való megfelelést nem tudta megállapítani az elsőfokú bíróság, mivel a felperes mérlegelési jogába tartozik, hogy a KSH által közzétett előző évi fogyasztói árindex mértékéből mekkora mértéket érvényesít, ami a szimmetria, a felmondhatóság és az arányosság elvét sérti.

A vis maior események bekövetkezése esetére biztosított kamatra, díjra, költségre kiterjedő egyoldalú módosítási jog teljességgel szabályozatlan, átláthatatlan, még a PSZÁF tájékoztatási kötelezettsége mellett is olyan, alapvetően a felperes megítélésétől függő, korlátok nélküli, egyoldalú hatalmasság, melyet a felperes nem tarthat fenn magának.

A 2010. december 12-től 2012. március 31-ig hatályban volt I/A/11 számú Almellékletben lévő Lakossági Hitelezési Üzletszabályzat a lakáscélú szerződések vonatkozásában kizárólag a kamat tekintetében változott. A szabályozás a 2010. november 27-től módosult Hpt. 210/A. § (4) bekezdéséhez kapcsolódik, de még az ott meghatározott fogalmaknál is általánosabb kifejezéseket használ. Az Üzletszabályzat 2010. december 12-én lépett hatályba, míg az Ok-lista Rendelet december 15-én jelent meg, de a fogyasztó számára teljességgel beazonosíthatatlan, átláthatatlan, hogy a lakáscélú hitelek kamatai és így többlet-kötelezettségei milyen okból, milyen mértékben emelkedhetnek és ezáltal ellenőrizhetetlenné válnak. Nem világos és egyértelmű az Üzletszabályzat szerződési feltétele abból a szempontból sem, hogy a I/12.4. pont 1-2-3. alpontjai mennyiben vonatkoznak az I/12.4.4. pontban szabályozott lakáscélú szerződésekre.

A 2006. november 3-tól 2009. július 31-ig tartó időszakon belül hatályos I/B/1-4 számú Almellékletekben szereplő Időskori Jelzálogjáradék Általános Szerződési feltételeivel és szerződésmintáival kapcsolatban az elsőfokú bíróság az alkalmazott szerződési feltételeket az I/A/1-6 számú Almellékleteknél kifejtettek miatt találta tisztességtelennek. Az eltérés csak annyi, hogy itt mind az általános szerződési feltételek, mind a szerződésminta kizárólag csak a kamatot és kamatváltoztatás eseteit szabályozza, így azon hiányossága ezen

szerezési feltételeknek nem áll fenn vagy nem állapítható meg, hogy a felsorolt okok költségre vagy kamatváltoztatásra alapul szolgáló okok-e.

A 2009. augusztus 1-jétől december 31-ig tartó időszakban hatályos 1/B/5-6 számú Almellékekben szereplő Időskori Jelzálogjára Általános Szerződési Feltételeiben és szerződésmintában levő szerződési feltételek tartalma és lényege megegyezik az 1/A/7-8 számú Almellékekben foglaltakkal, ezért ugyanazon szempontok szerint nem felel meg a tisztességességi alapelveknek.

A 2010. január 1-től 2010. május 1-ig tartó időszakban alkalmazott 1/B/7-8 számú Almellékekben szereplő Időskori Jelzálogjára Általános Szerződési Feltételei és szerződésminta tartalma megegyezik az 1/A/9-10 számú Almellékek tartalmával, ezért az ott kifejtettekkel azonos okok miatt ezek sem felelnek meg a tisztességesség alapelveinek.

Ezt követően az elsőfokú bíróság valamennyi Almellékekre vonatkozó megállapítást tett az átláthatóság elve szempontjából.

Az átláthatóság elve főként az ok-listával szembeni azon elvárás, hogy a fogyasztó abból a szerződéskötés során megismerhesse, felmérhesse a megjelölt okok változásából keletkező többlet-kötelezettsége indokait, mechanizmusát, annak lehetséges mértékét és utóbb a tényleges módosításkor ellenőrizni tudja annak indokoltságát.

E körben a legfontosabb, hogy a módosításra okot adó tényezők olyan módon kerüljenek meghatározásra, hogy abból a fogyasztó számára megismerhető legyen, hogy mi minden és hogyan befolyásolhatja a szerződéskötéskor kikötött hiteldíj elemek emelkedését. A pénzügyi, bankszakmai ismeretekkel nem rendelkező fogyasztó számára ezért szükséges, hogy az alkalmazott szakmai kifejezésekhez egy alapvető szintű magyarázat kapcsolódjon arról, hogy az adott tényező alatt mit kell érteni, hogyan és miért befolyásolja a hiteldíj mértékét.

E körben a felperes az egyes ok-lista elemekhez az 1/A és 1/B Almellékekben adott értelmező, magyarázó előadásai (II./F.) a becsatolt Lakossági Hitelezési Üzletszabályzat és Időskori Jelzálogjára Általános Szerződési Feltételei (9/F/1-2.) fogalom-meghatározásainál semmit nem tartalmaznak. Utóbbi esetében a speciális fogyasztói kör (időskorúak) miatt különösen indokolt és szükséges, hiszen az időskorúak általában kevesebb ismerettel rendelkeznek a modern pénzügyi viszonyokat illetően. A felperes által a keresetlevelében a felperes működésével, finanszírozási, forrásszerzési lehetőségeivel kapcsolatban előadottak a fogyasztó számára a szerződésből nem derülnek ki, így nem mérhető fel számára, hogy miféle tényezők kockázatát vállalja magára. A felperes által itt előadottak egyébként csak annak alátámasztására alkalmasak, hogy az egyoldalú módosítás jogának kikötése nem tisztességtelen, valamint arra, hogy a finanszírozási lehetőségei valóban a módosításra okot adó tényezők lehetnek.

Az sem derül ki sok esetben, hogy a fogyasztó kötelezettségeit befolyásoló tényezők, azok változása hol ismerhető meg vagy konkrétan mit kell alatta érteni. A felperes által hangsúlyozott hitelintézeti és jelzáloglevelek minősítése esetében (eltekintve attól, hogy ezen tényező évekig nem is szerepelt ok-listáiban) nem lehet tudni a szerződésből, hogy melyik hitelminősítő intézet besorolása számít – figyelemmel arra, hogy legalább 3 nagy hitelminősítő intézmény van – és azt sem, hogy ez hol ismerhető meg. A szintén kiemelt országkockázati besorolásnál ugyancsak nem lehet tudni, hogy melyik minősítő számít, hol lehet megismerni annak aktuális minősítését. Ezen túlmenően túl általános és pontatlan okokat tartalmaz, például a jegybanki alapkamat alatt sok esetben a fogyasztók a CHF alapú kölcsönnél a svájci jegybanki alapkamatot értik, míg az éven túli állampapírok hozama is több variációt (pl. 5 éves, 10 éves stb.) jelenthet. Mindezek mellett az adott tényezők „emelkedése” vagy „változása” vagy „romlása” kifejezésekből nem lehet megállapítani,

hogy ez milyen szempontok alapján állapítható meg. Eltekintve attól, hogy nem rögzítik a kiindulási értékeket, az sem állapítható meg, hogy a fordulónap vagy ügyleti évhez kötött módosítás időpontjában mit vesznek figyelembe: az aznapi aktuális értéket vagy a periódus átlagát, és azt mihez viszonyítják. Mivel a rendes üzleti kockázat körébe eső változások nem háríthatók át, így szükséges lenne egy minimális kiigazítási mérték meghatározása, amely alatt nem módosíthat sem a fogyasztó hátrányára, sem előnyére.

A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az ok-listák – függetlenül attól, hogy kétség kívül valóban tartalmaznak objektív és tényleges módosítási okokat –, az átláthatóság követelményének nem felelnek meg.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes nem tudta megdönteni a keresete tárgyává tett általános szerződési feltételei és egyedileg meg nem tárgyalta szerződési kikötései vonatkozásában a tisztességtelenség vélelmét, ezért a keresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes és az alperes is nyújtottak be fellebbezést.

A felperes a fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatásával a keresetének történő helyt adást és az alperes első- és másodfokú perköltség viselésére való kötelezését.

Elsődlegesen indítványt terjesztett elő a per felfüggesztésére az ítélet meghozatalát követően felmerült azon új tényre, hogy a Törvény alapján indult más perekben a bíróság a felperes keresetének II. pontjában és a jelen fellebbezés III. pontjában foglalt indokokkal részben megegyező okból az Alkotmánybírósághoz fordult, kérve a Törvény vagy a Törvény egyes rendelkezései Alaptörvénybe ütközésének megállapítását.

Az elsőfokú eljárás során benyújtott, az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló indítványát a fellebbezésében teljes mértékben fenntartotta, amely szerint a Törvényben foglalt rendelkezések alapját képező 2/2014. PJE határozat alaptörvény-ellenes, mivel abban a Kúria az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésében lefektetett hatalommegosztás elvét sértve jogot alkotott. A Törvény közjogilag érvénytelen, mivel az Alaptörvény E) és Q) cikkeiben foglalt rendelkezések nem kerültek megtartásra a Törvény megalkotása során. A Törvény egyértelműen visszaható hatályú jogalkotást valósít meg, ezáltal az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság és ennek elemeként a jogbiztonság követelményét súlyosan sérti. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság részét képező jogbiztonság és normavilágosság elvének sérelmére vezet a Törvény „kétséges” tárgyi hatálya is. A tisztességtelenség vélelme egyértelműen nem áll be a 2010. január 1. napját követően a fogyasztói kölcsönszerződések körében kötelezően alkalmazott kikötésekre, mivel azok jogszabályon alapuló kikötések, ennek ellenére a Törvény hatálya ezen szerződésekre is kiterjed, ezért megállapítható, hogy a Törvény önellentmondó, nem világos.

A Törvény hatályba lépésére biztosított, kifejezetten rövid határidő a jogszabály alkalmazására szükséges kellő felkészülési idő biztosítására vonatkozó elvet, ezáltal az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvét sérti. A Törvény az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütközik, mivel a Törvény által az egyes szerződések között tett különbségtétel indokolatlan, aránytalan és szankciós jellegű. A Törvény 6. fejezetében tárgyalta eljárési szabályok (4. § (1) bekezdés, 8. § (1) bekezdés, 10. § (3)-(4) bekezdés, 11. § (2) bekezdés) sértik a polgári eljárás garanciáit, ezáltal az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság, a 26. cikk (1) bekezdésében foglalt bírói függetlenség és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében

foglalt tisztességes eljárás elvével ütköznek.

Mindezekre tekintettel kérte a per tárgyalásának felfüggesztését, és a teljes Törvény Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, E) és Q) cikkeivel, XV. cikk (2) bekezdésével, illetve a Törvény 4. § (1) bekezdése, 8. § (1) bekezdése, 10. § (3) és (4) bekezdései, valamint 11. § (2) bekezdése Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, 26. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével összhangban történő vizsgálatának kezdeményezését az Alkotmánybíróságnál.

Fenntartotta az elsőfokú eljárás során előterjesztett, az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárása kezdeményezésére irányuló indítványát, és kérte az ítéletábrát, hogy a Pp. 155/A. §-a alapján a jelen eljárást függeszse fel és a keresetben meghatározott kérdések tekintetében az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezze.

Érdemben arra hivatkozott, hogy az ítélet kiindulási alapja alapvetően téves és önellentmondó, ugyanis a bíróságnak a Törvény értelmezése és alkalmazása körében két lehetősége van: vagy kizárólag a Törvény 4. § (1) bekezdését veszi figyelembe a kereset elbírálása során vagy a Törvény 4. § (1) bekezdését a vonatkozó teljes jogszabályi környezettel összefüggésben és összhangban vizsgálja. Arra azonban nincs lehetősége, hogy a releváns jogszabályok közül egyes jogszabályokat figyelembe vegyen, míg más rendelkezéseket figyelmen kívül hagyjon. Ennek megfelelően az ítélet jogszabálysértő lehet abból a szempontból, hogy a Törvény 4. § (1) bekezdésétől eltérő követelmények megtartása miatt a keresetet elutasította vagy a felperesre vonatkozó ágazati jogszabályok összességét a kereset elbírálása során egyáltalán nem értékelte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak a pénzügyi intézményeket jogosító és kötelező különös jogszabályokat a döntés meghozatalánál figyelembe kell vennie. E körben nyomatékosan utalt arra, hogy a jelen per tárgyát képező egyoldalú szerződésmódosítási jog nem az általános polgári jogi szabályok alapján, hanem a felperesre irányadó régi Hpt. 210. §-ában foglalt felhatalmazásból fakadóan került kikötésre, ezért a tisztességességének vizsgálata során a Hpt. rendelkezéseinek fokozott jelentősége van. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a Törvény 4. § (1) bekezdésében foglalt alapelvekhez vezető kúriai döntéseknek csak azokat a részeit, és csak olyan mértékben vette figyelembe, amikor és amilyen mértékben azok a kereset elutasításához vezető érvrendszerét alátámasztották. Ismételten hangsúlyozta, hogy a jelen perben különösen jelentősége van a kölcsönjogviszony olyan jellemzőinek, mint annak hosszú távú volta, vagy a hitelező kockázatvállalásának mértéke, illetve az olyan hitelező személyének is, aki részére külön törvények speciális jogosultságokat is biztosítanak.

Az ítélet indokolása hiányos, mivel a felperesi kikötéseket csak öt szempont alapján vizsgálta, az nem terjedt ki a Törvény 4. § (1) bekezdés b)-d) pontjaiban való kikötések megfelelésére.

Az ítéletnek a Törvény 4. § (1) bekezdése szerinti egyes elvekkel kapcsolatos álláspontját sem osztotta.

A felperes az egyértelmű és érthető megfogalmazással kapcsolatban vitatta, hogy az általa használt pénzügyi, közgazdasági fogalmak a fogyasztó számára ne lennének beazonosíthatóak és azokból a szerződéses terhek várható alakulására ne lehetne következtetni, mivel a fogyasztótól is elvárt, hogy a számára kiemelt jelentőséggel bír, hosszú távú elköteleződést jelentő szerződés megkötése előtt körültekintően tájékozódjék. Sérelmezte, hogy ezen elv lényegében együtt került értékelésre az átláthatóság elvével, ami téves következtetéseket eredményezett.

Az arányosság elve körében az elsőfokú bíróság ítéletében tett megállapításával lényegében

kizárja, hogy a változó kamatozású kölcsönszerződések bármilyen körülmények között tisztességesnek minősüljenek.

Az átláthatóság elvének való megfeleléssel kapcsolatos döntés iratellenes, mivel a peresített kikötések minden esetben tartalmazták az ok-listát mint a többletkötelezettség indokainak felsorolását, a kamat-, költség- és díj módosítására irányuló eljárást, vagyis hogy a kamat, költség és díj kizárólag a fordulónapon és kizárólag a Hirdetményben meghatározott mértékben változtatható és a fogyasztók számára mindenkor elérhető Hirdetményben a kamat, költség és díj mértéke is rögzítésre került. Szükségszerűen el kell választani a fogyasztó számára biztosított átláthatóságot azoktól a szakmai elvárásoktól, amelyek az árazást befolyásolják és alakítják. A felperes szerződési feltételei azáltal biztosították az átláthatóságot a fogyasztók számára, hogy a kamat (díj) módosulását kizárólag a kamatperiódus fordulónapjától és a havonta közzétett, mindenki számára mindenkor elérhető Hirdetményben meghatározott (abból pontosan kikereshető) mértékre tette lehetővé. Mivel a kamatperiódus a perbeli esetben legalább hat hónap volt, a fogyasztók nagy eséllyel mindig előre és pontosan láthatták a rájuk váró módosulás mértékét. Így a gazdasági következmények is mindenkor nyomon követhetők és kiszámíthatók voltak számukra. Az elsőfokú bíróság azonban ezt a ténytetvésest egyáltalán nem értékelte.

Az ítéletnek az előtörlesztési jog és a felmondási jog jellegére vonatkozó polgári jogi szempontú megállapításait nem vitatta, ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a felperes szakosított hitelintézet, amelynek tevékenységét elsősorban a Jht. szabályozza, ami kifejezetten korlátozta a felperes által nyújtott kölcsönök lejárat előtti visszafizetését, az előtörlesztést. Érthetetlen ezért az ítélet felmondási jog biztosítására vonatkozó elvárása, mivel ha a jogalkotó a szerződés teljesítéssel történő idő előtti lezárását sem kívánta a fogyasztók számára megengedni, akkor a felmondási jog biztosításának kötelezettsége a felperes vonatkozásában értelmezhetetlen.

A szimmetria elvének való megfelelés körében álláspontja továbbra is az, hogy tisztességtelennek e vonatkozásban kizárólag az a kikötés minősülhet, amely egyoldalú, vagyis csak arra biztosít lehetőséget, hogy a felperes javára bekövetkező változások kerüljenek érvényesítésre. A felperesi kikötések azonban vagy a kamat, díj és költség megváltoztatásának jogát biztosították, amely változás pozitív és negatív irányú is lehet, vagy a szimmetriára vonatkozó előírást a régi Hpt.-ben írtak szerint biztosították. Az ítélet megállapításával szemben ezért egyoldalú lenne az a kikötés, amely a kamat, díj és költség csökkentését kötelezővé teszi, míg emelését lehetőségként rögzíti.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának a 64. oldalon található – általa megjelölt – része megváltoztatását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte.

Az 1/B/5 és 1/B/7 számú Almellékleteket idézve előadta, hogy az ismertetett rendelkezések a kereset leszállítására is tekintettel kifejezetten olyanok, melyek a Törvény 4. § (1) bekezdésének hatálya alá tartoznak, ezért az ilyen kereseteknek a keresetösségi jog hiányában történt elutasítására nem kerülhetett volna sor. Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben – véleménye szerint – minden, a díjakat, a kamatokat és a költségeket érintő, a felperest egyoldalúan megillető módosítási lehetőség a Törvény hatálya alá helyezi a szerződéses kikötéseket. Az elsőfokú bíróság ítélete indirekt módon kimondja egyes szerződéses kikötések érvényességét a törvényi vélelem ellenére. A kifogásolt indokolás az ítélet jogerejét is kikezdi annyiban, hogy a felperes keresetleszállításának tükrében nem lehet pontosan értelmezni, hogy mely szerződéses kikötések érvénytelenek és mely kikötések nem azok, mert a bíróság mindazon kikötések tekintetében indirekt módon

megállapította azok érvényességét, mely kikötéseket a keresetösségi jog hiányában utasított el.

A felperes az alperes fellebbezésére tett fellebbezési ellenkérelmében – annak tartalma alapján – az alperesi fellebbezéssel érintett rész vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

Arra hivatkozott, hogy a Törvény 4. § (1) bekezdése világosan rögzíti, hogy az abban foglalt vélelem hatálya alá kizárólag az egyoldalú kamat-, költség- és díjmelést lehetővé tevő szerződéses kikötések tartoznak, azaz csak az ilyen tartalmú szerződéses kikötések tisztességességének megállapítását kérhette. Az elsőfokú bíróság az ítéletében nem nyilvánította érvényessé a peresített szerződéses rendelkezések egyetlen pontját sem, csak arra utalt, hogy a szerződéses rendelkezésekben található azon kikötések, amelyek nem tartoznak a Törvény 4. § (1) bekezdése szerinti vélelem hatálya alá, jelen eljárásban nem vizsgálhatóak.

Az alperes által kifogásolt 1/B/5 és 1/B/7 számú Almellékletek vonatkozásában az ítélet nem az adott általános szerződési feltétel teljes II.5.2.1. pontját találta olyannak, amely nem esik a vélelem hatálya alá, csak az egyoldalú kamat-, költség- és díjmelést lehetővé tevő kikötésekbe nem sorolható rendelkezéseket. A kamatok, díjak, költségek megváltoztatására vonatkozó kikötés a kereset leszállítása ellenére ezen Almellékletek része maradt. A kamat számítási módjára, esedékességére vonatkozó rendelkezések megváltoztatását lehetővé tevő kikötések azonban nem tartoznak a törvény hatálya alá, ezért a per tárgyát sem képezhetik. Az alperesi fellebbezés a Törvény 4. § (1) bekezdésében írt vélelem kiterjesztő értelmezésén alapul és a Törvény hatálya alá kíván erőltetni minden olyan szerződéses kikötést, amely akár a legtávolabbi összefüggésben is van a vélelemmel. Az alperes által kifogásolt és az elsőfokú bíróság által keresetösségi jog hiányában nem vizsgált rendelkezések a jogértelmezés semmilyen módszerével nem vonhatók a vélelem hatálya alá.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében – a fellebbezésével nem érintett részében – az ügy érdemét tekintve kérte az elsőfokú bíróság ítéletének teljes egészében történő helybenhagyását és a felperes perkielégítésben való marasztalását.

Előadta az ügyvédi munkadíj vonatkozásában, hogy a Magyar Állam megbízóval megbízási szerződést kötött, amelyet A/2 számú mellékletként csatolt a fellebbezési ellenkérelméhez. A szerződéses kivonatban foglaltak alapján kérte, hogy részére a felkészítő munka munkadíjaként összesen 200.000,- Ft + áfa összeg megfizetésére kötelezze a bíróság a felperest. A munkadíjjal kapcsolatban előadta, hogy a megbízási szerződés alapján a per másodfokú vitelért és az esetleges rendkívüli perorvoslati eljárás során végzett munka együttes díjaként a perre meghatározott teljes órakeret 30 %-ának megfelelő díjra jogosult a jogi képviselő, a két eljárás együttes munkadíja 3.192.000,- Ft + áfa, továbbá 4,5 %-ú költségátalány, azaz 143.640,- Ft + áfa illeti meg. Kérte, hogy a jelen másodfokú eljárásra eső alperesi költséget ennek a szerződéses rendelkezésnek a figyelembevételével, arányosan állapítsa meg a másodfokú bíróság.

Az eljárás felfüggesztésére vonatkozó felperesi indítványok álláspontja szerint megalapozatlanok, mert nem állnak fenn sem a Pp. 155/B. §-ában, sem a Pp. 152. § (2) bekezdésében foglalt feltételek.

A felperes által a fellebbezésében is hivatkozott alkotmánybírósági vizsgálatot igénylő okok nem állnak fenn, ahogy azt az elsőfokú eljárásban is részletesen kifejtette, annak elutasítására vonatkozó indokait a fellebbezési ellenkérelmében kiegészítette.

Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének és ezzel kapcsolatban az eljárás

felfüggesztésének sincs helye, mivel nincs a jelen perben közvetlenül alkalmazandó vagy közvetlenül érvényesülő uniós jogi szabály. Álláspontja szerint a Törvény összhangban van az uniós joggal, ez a kérdés egyébként előzetes döntéshozatali eljárásban nem is vizsgálható. Kifejtette továbbá azon álláspontját is, hogy nincs helye előzetes döntéshozatali eljárásnak az Irányelv további értelmezésével kapcsolatban.

A felperes fellebbezésében kifejtett érvelésével szemben az elsőfokú bíróság ítélete nem önellentmondó és nem következetlen, ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában lévő IV.B rész 3. pontjában foglaltakkal teljes egészében egyetértett.

Az ítélet indokolása nem hiányos, a felperes maga is elismerte, hogy a feltételek konjunktív jellegéből következik, hogy egy feltétel is elég az egész kikötés tisztességtelenségének megállapításához. Erre tekintettel az elsőfokú bíróságnak az összes további feltételt nem kell vizsgálnia.

Az egyértelmű és világos megfogalmazás elve és az átláthatóság elve együttes vizsgálata nem eredményezett téves következtetéseket. Az elsőfokú bíróság kellő indokát adta, hogy mely pénzügyi, közgazdasági fogalmak miatt nem felelnek meg a Törvény kívánta elveknek.

A felperesi állásponttal szemben az átláthatóság nem merül ki annyiban, hogy a Hirdetmény tartalmazza az aktuális kamatot. Ezzel kapcsolatban a Fővárosi Törvényszéknek az ítélet 81. és 82. oldalain részletesen kifejtett álláspontjával egyetértett.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében részletes indokát adta, hogy miért nem felelnek meg a peresített kikötések a felmondhatóság elvének.

A szimmetria elvének nemcsak a kamatváltozásra vonatkozóan kell fennállnia, de a további peremfeltételeket a felperes a fellebbezésében nem taglalja.

Megállapította a másodfokú bíróság, hogy a felperes fellebbezése nem alapos, az alperes fellebbezése érdemben nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelmek és ellenkérelmek korlátai között bírálta felül, jogorvoslati kérelem hiányában nem vizsgálta a felperes másodlagos keresetét – az egyes szerződéses kikötések tekintetében a részleges érvénytelenség szabályainak alkalmazását – elutasító rendelkezést.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és megalapozott jogi indokolással utasította el a felperesnek a keresethez csatolt deviza alapú fogyasztói hitel- vagy kölcsönszerződéséi részévé váló egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő általános szerződési feltételei és egyedileg meg nem tárgyalt szerződésmintákban alkalmazott szerződéses kikötései tisztességtelenségének megállapítására irányuló keresetét.

A másodfokú bíróság elsődlegesen – a felperes fellebbezésének megfelelően – a per felfüggesztésére, az Alkotmánybíróság és az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló indítványokat vizsgálta.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének meghozatalát követően azon új tényre hivatkozással is kérte a per tárgyalásának felfüggesztését, hogy más perekben (Eger és Vidéke Takarékszövetkezet, OTP Bank Nyrt. és OTP Jelzálogbank Zrt., valamint OTP Ingatlanlízing Zrt. által indított perek) az elsőfokú bíróság az Alkotmánybírósághoz fordult a Törvény vagy a Törvény egyes rendelkezései Alaptörvénybe ütközésének megállapítását kérve.

A felperes ezen kérelme kapcsán konkrét jogszabályhelyet nem jelölt meg, a másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes a fellebbezési ellenkérelmében helyesen hivatkozott e körben a Pp. 152. § (2) bekezdésére, amely szerint a bíróság a tárgyalást akkor is felfüggesztheti, ha a per eldöntése olyan előzetes kérdés elbírálásától függ, amelynek tárgyában más polgári per vagy a bíróság hatáskörébe tartozó más polgári eljárás már folyamatban van.

A fenti törvényi rendelkezésből következően a tárgyalás felfüggesztésére csak akkor kerülhet sor, ha van olyan előzetes kérdés, amelynek tárgyában más polgári per vagy bíróság hatáskörébe tartozó más polgári eljárás már folyamatban van. Az a körülmény – ahogy arra az alperes a fellebbezési ellenkérelmében maga is hivatkozott –, hogy más első fokon folyamatban lévő perekben a bíróság az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte a Törvénnyel kapcsolatban, nem ad alapot a jelen per tárgyalásának felfüggesztésére, mivel ez nem minősül más polgári pernek vagy a bíróság hatáskörébe tartozó polgári eljárásnak. Ezen túlmenően nem kötötte a Fővárosi Ítéltáblát más bíróság döntése a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 4. § (1) bekezdése alapján.

Mindezekre tekintettel a felperes kérelmét elutasította.

Osztva az elsőfokú bíróság álláspontját, alaptalannak találta a másodfokú bíróság és ezért mellőzte a felperesnek a Pp. 155/B. §-ára alapított, az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezése és ezzel egyidejűleg a per tárgyalásának felfüggesztésére irányuló kérelmét.

A 2011. évi CLI. törvény 25. § (1) bekezdése szerint, ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk. (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.

A szabályozás szerint a bíróság az Alkotmánybíróság eljárását akkor kezdeményezheti, ha azt észleli – akár bármelyik peres fél indítványa alapján, akár hivatalból –, hogy az általa a jogvita elbírálásánál alkalmazott jogszabály alaptörvény-ellenes.

A másodfokú bíróság a Törvény alkalmazása során, sem a felperes által megjelölt okok miatt, sem hivatalból nem észlelt alaptörvény-ellenességet, sem azt, hogy nemzetközi szerződésbe ütközne.

Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá az egységes bírói gyakorlatra e körben, hogy ezen álláspontját nem kell részletesen megindokolnia, mivel a jogszabály alkotmányosságának vizsgálata és értékelése nem tartozik a polgári bíróság hatáskörébe (BH 1994/448).

Nem találta megalapozottnak a másodfokú bíróság sem az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezése és ezzel egyidejűleg a per tárgyalásának felfüggesztésére irányuló felperesi indítványt, e körben is érdemben helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság.

A fellebbezés kapcsán rámutat arra, hogy a Pp. 155/A. § (1) bekezdése szerint a bíróság az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárását az Európai Közösséget létrehozó szerződésben foglalt szabályok szerint kezdeményezheti. Az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatalra többek között a közösségi jog értelmezése körében kerülhet sor.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes által feltenni kért kérdések nem

indokolták az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezését, mivel a törvény alkalmazása során nem merült fel közösségi jog alkalmazásának, illetve értelmezésének szükségessége, mert nincs a jelen perben közvetlenül alkalmazandó vagy közvetlenül érvényesülő uniós jogi szabály.

A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy fogyasztói szerződésekben alkalmazott általános szerződési feltételek és egyedileg meg nem tárgyalta feltételek tisztességtelenségére vonatkozó rendelkezések (rég Ptk. 209. §, 209/A. §, 209/B. §) részben uniós irányelvek átültetése folytán kerültek a magyar jogrendszerbe, alkalmazásuk már a Törvény megalkotása előtt igényelte az uniós szabályok értelmezését az Európai Unió Bírósága részéről az EUMSZ 267. cikke szerint. Az 1997. évi CXLIX törvény, a 2006. évi III. törvény, a 2009. évi XXXI. törvény az Irányelv céljainak megvalósítása érdekében módosította a régi Ptk.-t, a magyar bíróságok által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárások érintették az Irányelv és a régi Ptk. vonatkozó módosításait. A régi Ptk.-nak az Irányelv rendelkezéseivel és céljaival összhangban történő, egységes értelmezéséhez és alkalmazásához fűződő társadalmi érdek fontosságát felismerve került megalkotásra a 2/2011. PK vélemény a fogyasztói szerződések érvényességével kapcsolatos egyes kérdésekről, a 3/2011. PK vélemény a fogyasztói szerződéssel kapcsolatos közérdekű kereset elbírálásának egyes kérdéseiről, és ebbe a folyamatba illeszkedik a 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény a fogyasztói kölcsönszerződésben pénzügyi intézmény által alkalmazott általános szerződési feltételekben szereplő egyoldalú szerződésmódosítási jog tisztességtelenségéről, majd a jogegységi határozatok. Az Európai Bíróság 2014. április 30-án meghozott C-26/13. számú ítélete iránymutató megállapításokat tartalmazott a 6/2013. PJE határozattal el nem döntött jogkérdéseket illetően, amelyre figyelemmel hozta meg a Kúria a 2/2014. PJE határozatát, az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződési feltétel átláthatóságának követelményére, a különmemű árfolyamok kikötésére.

A Fővárosi Ítéltábla kifejti e körben azt is, hogy az Irányelv (4) és (14) preambulum-bekezdései a tagállamok feladataként jelölik meg annak biztosítását, hogy a fogyasztókkal kötött szerződések ne tartalmazzanak tisztességtelen feltételeket, a (21) preambulum-bekezdés a tagállamok köteletségének nevezi az arról való gondoskodást, hogy ne alkalmazzanak tisztességtelen feltételeket az eladó vagy a szolgáltató fogyasztóval kötött szerződéseiben, de ha a szerződés mégis tartalmaz ilyen feltételeket, akkor azok ne legyenek kötelező érvényűek a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is kötelezze a feleket. A (24) preambulum-bekezdése szerint a tagállamok bíróságainak és közigazgatási szerveinek megfelelő és hatékony eszközökkel kell rendelkezniük ahhoz, hogy megszüntessék a fogyasztókkal kötött szerződésekben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.

Ezt követően rendelkezik az 1. cikk az Irányelv céljáról, a szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekre vonatkozó tagállami rendelkezések közelítéséről. A 6. cikk (1) bekezdése a tagállamok nemzeti jogszabályainak rendelkezéseire bízta annak szabályozását, hogy miként nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra a tisztességtelen feltételek. A 7. cikk (1) bekezdése azt a tagállami kötelezettséget nevesíti, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek megszüntetésére.

Az Irányelv tehát a tisztességtelen feltételekre vonatkozó tagállami szabályozás egységesítését célozta úgy, hogy tagállami kompetenciában hagyta a megfelelő és hatékony eszközök megteremtését, az erre vonatkozó szabályozói környezet megalkotását. Az Európai Unió Bírósága a C-472/11. számú ítéletében kimondta, hogy az Irányelv 6.

cikkének (1) bekezdése azt követeli meg a tagállamoktól, hogy az ilyen feltételek „a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint” ne jelentsenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve; a jogalanyok uniós jogból származó jogainak a védelmét biztosító bírósági eljárási szabályok a tagállamok eljárási autonómiájának elve alapján azok belső jogrendjébe tartoznak.

Rámutat a másodfokú bíróság az Európai Unió Bíróságának jogértelmező gyakorlata sajátosságára és jelentőségére, amely megjelent a C-92/11. számú ítéletben is. Ezen határozatában a Bíróság kimondta, hogy állandó ítélkezési gyakorlata szerint azon értelmezés, amelyet az EUMSZ 267. cikk alapján ráruházott hatáskör alapján valamely közösségi jogszabályra vonatkozóan kifejt, megmagyarázza és pontosítja e szabály jelentését és terjedelmét, ahogyan azt a hatálybalépésének időpontjától értelmezni és alkalmazni kell, illetőleg értelmezni és alkalmazni kellett volna. Az így értelmezett szabályt a bíróságok alkalmazhatják, és azt alkalmazniuk kell az értelmezés iránti kérelemről határozó ítélet előtt keletkezett és létrejött jogviszonyokra is.

Mindezekből következik, hogy a Törvény szabályozása az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötés tisztességtelenségével kapcsolatban megfelel az Irányelv (21) preambulumbekkezdésében és 6. cikk (1) bekezdésében foglalt előírásnak, hogy a tisztességtelen feltételek – a nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint – nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, a szerződés egyebekben változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket, mivel teljesíthető az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó tisztességtelen feltétel kihagyásával (Fővárosi Ítélet 14.Gf.40.558/2014/6.).

A felperesnek az Európai Unió Alapjogi Charta által meghatározott cikkeinek vizsgálata körében előterjesztett Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelme sem teljesíthető, mivel az Európai Unió Alapjogi Chartája jelen eljárásban nem alkalmazható. Az Európai Unió Alapjogi Charta az unió intézményeit, szerveit és hivatalait kötelezi, a tagállamokra csak akkor kötelező, ha az állam az unió jogát hajtja végre. Jelen esetben azonban nem erről van szó, mivel a Törvény nem az Irányelvnek vagy más uniós aktusnak az átültetését szolgálja.

Érdemben megállapította a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság ítélete teljes egészében megfelel a Pp. 221. § (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek és a Törvény 6. §-a alapján benyújtott keresetet bírálta el. Az elsőfokú bíróság ítélete a felperes fellebbezésben tett állításával szemben nem önellentmondó és nem következetlen.

A Törvény 4. § (1) bekezdése megdönthető vélelmet állít fel a fogyasztói kölcsönszerződés részévé váló általános vagy egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételként meghatározott egyoldalú kamat-, költség- és díjmelést lehetővé tevő szerződési kikötés tisztességtelenségére. Ez a vélelem a pénzügyi intézmény által bíróság előtt megdönthető a Törvényben szabályozott eljárás keretében, amelynek során a Törvény 11. § (1) bekezdése alapján a bíróság az eljárásban kizárólag azt vizsgálja, hogy a pénzügyi intézmény által tisztességesnek tartott szerződéses kikötés a 4. § (1) bekezdés szerint tisztességes-e. Mindez pedig azt jelenti, hogy jelen perbeli jogvita elbírálása során kizárólag ezt a Törvényt kell alkalmazni, a szerződéses kikötés tisztességessége csak a Törvény 4. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek alapján vizsgálható.

A felperes fellebbezésben tett állításával szemben a kölcsönjogviszonynak általa hivatkozott jellemzői jelen perben nem vizsgálhatóak, mivel nem a fogyasztó és a bank közötti egyedi szerződést kell értékelni, hanem a Törvény által meghatározott időszakban a pénzügyi

intézmény általános szerződési feltételeit és – egyedileg meg nem tárgyalta – szerződésmintáit.

A Törvény 4. § (1) bekezdése konjunktív feltételeket ír elő az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó kikötés tisztességességére, amiből következően – a Törvény 11. § (2) bekezdése alapján – egynek a hiánya is a kikötés tisztességtelenségéhez és a kereset elutasításához vezet. A felperes a fellebbezésében maga is elismerte, hogy a Törvény 11. § (2) bekezdése alapján a kereset elutasításához elegendő, ha egy kikötés egyetlen 4. § (1) bekezdése szerinti feltételnek nem felel meg.

Ezért, amennyiben megállapítható a Törvény 4. § (1) bekezdésében előírt körülmények egyikének a sérelme a per tárgyává tett kikötések tekintetében, akkor irreleváns és szükségtelen a további törvényi feltételek vizsgálata.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása nem hiányos, mivel nem kell a kikötéseket a Törvény 4. § (1) bekezdésében meghatározott valamennyi feltétel alapján megvizsgálnia.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a Törvény 4. § (1) bekezdésében meghatározott elvek közül először a szerződéses kikötések átláthatóságát, továbbá egyértelmű és érthető megfogalmazását kell vizsgálni ezen elvek alapvető és kiemelkedő jelentőségére tekintettel, továbbá ezt támasztja alá a logikai sorrend is.

Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálása körében maga is az átláthatóság vizsgálatát tartotta a legfontosabbnak, mivel valamennyi általános szerződési feltételre és szerződésmintában szereplő kikötésre vonatkozóan tett megállapításokat ezen elv szempontjából, ugyanakkor a felperes két termékét az általa lebontott időszakokra vonatkozóan külön is vizsgálta az átláthatóság elve szempontjából. A másodfokú bíróság teljes egészében egyetértett az elsőfokú bíróság jogi indokaival és érveivel, azokat kiegészíteni nem kívánja.

Az átláthatóság körében az elsőfokú bíróság döntése nem iratellenes, mivel ezen elv teljesüléséhez nem elegendő az aktuális kamat Hirdetményben történő közzététele.

Rámutat továbbá a másodfokú bíróság, hogy a szerződéses feltételek világosságának és érthetőségének kérdésével, az Irányelv 5. cikkében foglalt rendelkezés értelmezésével, az Európai Unió Bírósága több ítéletében foglalkozott.

A C-92/11 számú ítéletben leszögezte a bíróság, hogy az egyoldalú kiigazítást lehetővé tevő szabványfeltételnek meg kell felelnie a jóhiszeműség, az egyensúly és az átláthatóság Irányelvben támasztott követelményeinek; alapvető jelentőséggel bír, hogy a szolgáltatáshoz kapcsolódó díjak megváltoztatásának indokát és módját átlátható jelleggel úgy tünteti-e fel, hogy a fogyasztó egyértelmű és érthetően megfogalmazott kritériumok alapján előre láthassa a díjak esetleges módosítását, amelyet nem egyenlít ki önmagában az, hogy a fogyasztókat a szerződés teljesítése során megfelelő időben előre tájékoztatják az ármódosításról, illetve a szerződés felmondásához való jogukról.

A C-26/13 számú ítéletben azt mondta ki, hogy a világosság és érthetőség követelménye minden esetben – az Irányelv 4. cikk (2) bekezdése alá tartozó feltételek esetén is – alkalmazandó. Megállapította továbbá, hogy az átláthatóságnak az Irányelv szerinti követelményét kiterjesztő módon kell érteni, az nem korlátozható kizárólag a szerződési feltételek alaki és nyelvtani szempontból érthető jellegére, mivel a fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír, hogy a szerződéskötést megelőzően megismerhesse a szerződési

feltételeket és a szerződéskötés következményeit. Az adott kikötés tartalmához kapcsolódó mechanizmust, annak konkrét működését és a többi feltételben írt mechanizmussal való viszonyát a szerződésnek átlátható jelleggel kell feltüntetnie, hogy annak alapján módjában álljon a fogyasztónak egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára ebből eredő gazdasági következményeket.

Az Európai Unió Bíróságának ezen ítéletében tett megállapításai alapján írta elő a Kúria a 2/2014. PJE határozat 2. pontjában, hogy – a 2/2012. (XII.10.) PK vélemény 6. pontjában felsorolt elvek (egyértelmű és érthető megfogalmazás elve; tételes meghatározás elve; objektivitás elve; ténylegesség és arányosság elve; átláthatóság elve; felmondhatóság elve; szimmetria elve) alapján – az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét szabályozó szerződéses rendelkezések akkor nem tisztességtelenek, ha azok a fogyasztó számára világosan és érthetően meghatározzák, hogy az ok-listában megjelölt körülmények változásai milyen módon és mértékben hatnak ki a fogyasztó fizetési kötelezettségére; egyben lehetővé teszik annak ellenőrizhetőségét, hogy az egyoldalú szerződésmódosításra a szerződéses rendelkezések betartásával az arányosság, a ténylegesség és a szimmetria elvének érvényre juttatása mellett került-e sor. Az átláthatóság követelménye azt is jelenti, hogy a fogyasztó ellenőrizni tudja az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses rendelkezések jogszerű alkalmazását és fel tud lépni a pénzügyi intézménnyel szemben, ha meglátása szerint a rá nézve hátrányos szerződésmódosításra a ténylegesség, az arányosság, a szimmetria elvének be nem tartásával került sor (Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.558/2014/6.).

Az elsőfokú bíróság a perbeli kikötések tekintetében helyesen értékelte az ok-listában megjelölt körülmények változását és megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a felperes által a keresetében megjelölt szerződéses kikötések nem tartalmaztak kellő szabályozást, azaz megfelelő ok-listával egyidejűleg a kötelezettségváltozás mechanizmusának, lehetséges mértékének szabályozását az egyoldalú szerződésmódosítási joggal kapcsolatban sem külön-külön, sem együttes tartalmuk alapján. A felperes által alkalmazott szabályozás egyik perbeli időszakban sem tette felmérhetővé a fogyasztó számára a szerződéskötéskor, illetőleg ellenőrizhetővé a szerződésmódosítás bekövetkezésekor a rá nézve hátrányos szerződésmódosítás indokoltságát, arányát és mértékét.

Az alperes fellebbezésének elbírálásakor megállapította a Fővárosi Ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság helyesen utasította el – érdemi vizsgálat nélkül – az általa megjelölt szerződéses feltételeket, mivel azok nem tartoznak a Törvény 4. § (1) bekezdése szerinti vélelem hatálya alá, mert azok nem az egyoldalú kamat-, költség- és díjmelést lehetővé tevő szerződéses kikötések.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását a jogorvoslati kérelemre tekintettel annyiban pontosítja, hogy a keresetességi jog hiányában történő kereset elutasítás kizárólag az ügyleti kamat számítási módjára, a kamatfizetési kötelezettség esedékességének szabályozására, a módosításoknak az ügyféllel való közlés módjának szabályozására és az ügyfél felmondási jogának szabályozására vonatkozó rendelkezéseket érinti, az ezen pontokban szabályozott egyéb kikötésekre nem vonatkozik.

Rámutat végül a másodfokú bíróság, hogy csak érdemi vizsgálatot követően dönthető el, hogy a fenti szerződéses kikötések érvényesek vagy érvénytelenek.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem, az alperes fellebbezése érdemben nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdés alapján kötelezte a másodfokú bíróság a felperest az alperes ügyvédi munkadíjából álló másodfokú költsége megfizetésére.

Az alperes a másodfokú eljárásban csatolta a 2014. augusztus 21-én kelt ügyvédi megbízási szerződés kivonatát és a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdésére figyelemmel ennek alapján kérte ügyvédi munkadíjának a másodfokú eljárásban történő megállapítását.

Az ügyvédi megbízási szerződés kivonatból a másodfokú bíróság megállapította, hogy felkészítő munka díjazására a másodfokú eljárásban 200.000,- Ft + áfát, költségátalányként a kifizetett nettó megbízási díj 4,5 %-át kötötték ki a felek, míg a jogi képviselőt a bíróság előtti jogi képviseleti feladatainak az ellátásáért 38.000,- Ft + áfa munkaóra munkadíj illeti meg. A 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése azt mondja ki, hogy az (1) bekezdés alapján megállapított munkadíj összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti, ha az nem áll arányban a pertárgy értékével vagy a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A bíróság döntését indokolni köteles. A másodfokú bíróság 14 munkaórát tudott jelen eljárásban figyelembe venni az alperesi jogi képviselő javára, figyelemmel a pertárgy értékére, a 21 oldal terjedelmű fellebbezési ellenkérelemre és a tárgyaláson való részvételre tekintettel, ezért a megbízási szerződésben megjelölt összeget mérsékelve állapította meg azzal, hogy a megbízási díjon felül a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § b) pontja és 4. § (1) és (2) bekezdései alapján költségterítésként csak részletezett és igazolt készkiadás megállapítására lett volna lehetőség, a költségátalány és a felkészítő munka díjazása nem tartozik ebbe a körbe.

Megállapította a Fővárosi Ítéltábla, hogy – jogorvoslati kérelem hiányában – e megbízási szerződés alapján nincs lehetőség az elsőfokú eljárásban megítélt ügyvédi munkadíj összegének a módosítására az alperes javára.

Az alperes teljes személyes illetékmentességére tekintettel az Itv. 5. § (1) bekezdés a) pontja és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az általa le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Budapest, 2014. év október hó 21. napján

Dr. Mika Ágnes s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kurucz Zsuzsánna s.k.
előadó bíró

Dr. Gáspár Mónika s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő